

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Høringsvar fra Sjøfartsdirektoratet - Hjemmel for overtredelsesgebyr ved brudd på fartsområdebegrensningene i eller i medhold av NIS-loven § 4

Sjøfartsdirektoratet viser til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 12. juni 2019 om forslag om endringer i NIS-loven¹, og ønsker å komme med innspill til høringen.

Ansvarssubjekt for overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr ved brudd på fartsområdebegrensningene i eller i medhold av NIS-loven § 4 skal etter departementets forslag kunne ilegges rederi, og ikke enkeltpersoner. Med «rederi» menes rederi etter lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 4.

Sjøfartsdirektoratet foreslår at det fremgår eksplisitt av lovteksten at rederi defineres etter skipssikkerhetslovens bestemmelser. Det er i utgangspunktet ingen sammenheng mellom NIS-loven og skipssikkerhetsloven, og en slik presisering vil være nyttig og klargjørende.

Direktoratet foreslår følgende ordlyd i § 13 første ledd:

Tilsynsorganet kan ilegge et rederi overtredelsesgebyr dersom rederiet eller noen som har handlet på rederiets vegne overtrer bestemmelsene i eller i medhold av § 4. Dette gjelder selv om ingen enkeltperson har utvist skyld. Med rederi forstås rederi etter lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet § 4.

Sjøfartsdirektoratet ønsker samtidig å gjøre oppmerksom på at ansvarssubjektet etter straffebestemmelsen i NIS-loven ikke er knyttet til rederi som definert i skipssikkerhetsloven. NIS-loven § 11 åpner for illeggelse av bøter til «den som [...] overtrer bestemmelsene i § 4 eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsene», og forutsetter en mer konkret vurdering av hvem som har påvirket seilingsrutene og dermed overtredelse av fartsområdebegrensningene.

Rederi som definert i skipssikkerhetsloven vil ofte vil være ISM-ansvarlig/driftsansvarlig selskap. Avhengig av hvordan funksjoner og interesser er oppsplittet på redersiden vil ISM-ansvarlig/driftsansvarlig ikke nødvendigvis ha ansvar for den kommersielle driften eller styre hvilke oppdrag et fartøy tar. Dette foretaket vil dermed heller ikke ha kontroll over overtredelser av fartsområdebegrensninger, slik at illeggelse av et overtredelsesgebyr i noen tilfeller vil kunne ramme «uriktig» foretak.

¹ Lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister.

Etter skipssikkerhetsloven er det samsvar mellom ansvarssubjektet for overtredelsesgebyr og for straffebestemmelsene, men det er åpnet for at også andre som reelt sett innehar driftsfunksjoner kan straffes, se skipssikkerhetsloven § 69 andre ledd.

Sjøfartsdirektoratet oppfordrer departementet til å utrede muligheten for større samsvar mellom ansvarssubjektet for overtredelsesgebyr og for straff etter NIS-loven, samt hvorvidt dette er hensiktsmessig. Det understrekes at det vurderes som positivt dersom det klargjøres og tydelig fremkommer hvem som er ansvarssubjekt for overtredelsesgebyr etter NIS-loven.

Vilkår for og utmåling av overtredelsesgebyr

Departementet foreslår å regulere nærmere regler om illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr etter NIS-loven i egen forskrift, og at det gjennomføres en egen høring om dette. Sjøfartsdirektoratet ber departementet vurdere om det er behov for egen forskrift, eventuelt om forskrift 2. juli 2007 nr. 852 om fastsettelse og gjennomføring av overtredelsesgebyr etter lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 55 og § 56 kan utvides til å omfatte overtredelser etter NIS-loven. Et tredje alternativ kan være å regulere overtredelsesgebyr mer utfyllende i NIS-loven, slik det er gjort i skipsarbeidsloven² § 12-3.

Uavhengig av den lovtekniske løsningen er Sjøfartsdirektoratet av den oppfatning at det bør være samsvar mellom overtredelsesgebyr etter skipssikkerhetsloven og etter NIS-loven når det gjelder utmåling av gebyr, og hvorvidt dette skal fastsettes etter faste satser eller ved individuell utmåling. Løsningen som velges for overtredelsesgebyr etter skipssikkerhetsloven etter departementets pågående evaluering bør derfor tjene som utgangspunkt også for overtredelsesgebyr etter NIS-loven.

Utøvelsen av gebyrmyndighet

Som fastholdt i vårt høringsvar til evalueringen av overtredelsesgebyr etter skipssikkerhetsloven³ mener Sjøfartsdirektoratet at overtredelsesgebyr det kan være hensiktsmessig å innføre overtredelsesgebyr for overtredelser av fartsområdebegrensningene i og i medhold av NIS-loven på lik linje med overtredelser av skipssikkerhetsloven, slik at straffesporet bare følges for vesentlige overtredelser. Ordningen med adgang til å ilagge overtredelsesgebyr for mindre overtredelser bidrar etter vår erfaring til at regelverket følges i større grad.

Med tanke på utøvelsen av gebyrmyndighet vil Sjøfartsdirektoratet komme tilbake til departementet med informasjon om behovet for avklaringer knyttet til vilkårene for fartsområdebegrensningene for NIS-skip ved en senere anledning.

Med hilsen

Lars Alvestad
fung. sjøfartsdirektør

Bjørn E. Pedersen
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer

² Lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip

³ Sendt på høring fra NFD 21. november 2018; <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/evaluering-av-overtredelsesgebyr-i-skipssikkerhetsloven-kapitell-9/id2619803/>